

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

ग्रंथपालन आणि माहितीशास्त्र विशारद (B.Lib I. Sc.)

परीक्षा : डिसेंबर - २०२५

सत्र - १

विषय : ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्रामधील संशोधन (BL24-125/BL 25-125)

दिनांक : ११/१२/२०२५ गुण : १०० वेळ : स.१०.०० ते दु. १.००

सूचना: १) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

प्र.१	योग्य पर्याय निवडा	(१०)
१.	लाईनचार्ट म्हणजे :	
	अ) आकृती	ब) आलेख
	क) अ आणि ब दोन्ही	ड) अ किंवा ब दोन्हीही नाही
२.	लोकसमुहामधून काही भाग निवडणे याला -----निवड म्हणतात.	
	अ) प्रश्नावली	ब) नमुना
	क) मुलाखत	ड) डेल्टा
३.	यातील भिन्न काय आहे ?	
	अ) सर्वेक्षण पद्धत	ब) ऐतिहासिक पद्धत
	क) प्रायोगिक पद्धत	ड) प्रश्नावली
४.	संशोधनामध्ये एखाद्या वस्तूची कल्पना करणे म्हणजे ----- होय.	
	अ) गृहीतक	ब) शोध
	क) निष्कर्ष	ड) वरील सर्व
५.	संशोधन पद्धतीतील अंतिम टप्पा म्हणजे:	
	अ) डेटासंकलन	ब) साहित्यशोध
	क) संशोधन अहवाललेखन	ड) समस्येची व्याख्या करणे
६.	संशोधनात गृहीतकांचे प्रकार कोणते आहेत ?	
	अ) साधे	ब) शून्य गृहीतक
	क) जटिल	ड) वरील सर्व
७.	खालीलपैकी कोणते स्टाइलमॅन्युअल सामान्यतः वापरले जाते ?	
	अ) एपीए (अमेरिकन सायकॉलॉजिकल असोसिएशन)	ब) सीएमएस (शिकागो मॅन्युअल ऑफ स्टाइल)
	क) दोन्ही अ आणि ब	ड) वरील पैकी काहीही नाही
८.	प्रश्नावली कोणत्या प्रकारच्या संशोधनात मोठ्या प्रमाणावर वापरली जाते ?	
	अ) प्रायोगिक संशोधन	ब) सर्वेक्षण संशोधन
	क) ऐतिहासिक संशोधन	ड) केसस्टडी संशोधन
९.	मुलाखत म्हणजे ?	
	अ) संशोधन साधन	ब) संशोधनाचे प्रकार
	क) डेटासंकलनाचे तंत्र	ड) सांख्यिकीय पद्धती
१०.	DOAJ चे पूर्णरूप	
	अ) Digital Open Access Journal	ब) Directory of open access journals
	क) On the open access journal	ड) None of these

- प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही २) (३०)**
१. संशोधन म्हणजे काय? ते सांगून संशोधनाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
 २. व्यष्टी अध्ययनची व्याख्या सांगून वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
 ३. संशोधन आराखडा याची व्याख्या सांगून त्याचे प्रकार स्पष्ट करा.
- प्र.३ सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही २) (४०)**
१. गृहितकृत्याची उगमस्थाने सांगून गृहितकृत्याचे विविध प्रकार सांगा.
 २. ऐतिहासिक संशोधन पद्धत स्पष्ट करा.
 ३. मुलाखत म्हणजे काय ? त्याची वैशिष्ट्ये व प्रकार स्पष्ट करा.
- प्र.४ टिपा लिहा (कोणत्याही २) (२०)**
१. पायचार्ट व बारचार्ट यांची उदाहरणासह माहिती द्या
 २. स्टार्ईलमॅन्युअल
 ३. डेल्फीतंत्र

English Translation

Research in Library & Information Science (BL24-125/BL 25-125)

- Q. 1 Choose the correct option (10)**
1. Line chart is a ----- .
 a) Diagram
 b) Graph
 c) Both A & B
 d) Neither A nor B
 2. Selection of a part from population is called as ----- .
 a) Questionnaire
 b) Sampling
 c) Interview
 d) Delphi
 3. Which one is odd?
 a) Survey method
 b) Historical Method
 c) Experimental Method
 d) Questionnaire
 4. To imagine a thing in research is known as ----- .
 a) Hypothesis
 b) Search
 c) Conclusion
 d) All of the above
 5. The final step in research methodology is:
 a) Data collection
 b) Literature review
 c) Research report writing
 d) defining the problem
 6. What are the types of hypothesis in research?
 a) Simple
 b) Null hypothesis
 c) Complex
 d) All above
 7. Which of the following style manuals is commonly used?
 a) APA (American Psychological Association)
 b) CMS (Chicago Manual of Style)
 c) Both A & B
 d) None of above
 8. Questionnaire is widely used tool in which type of research?
 a) Experimental research
 b) Survey research
 c) Historical research
 d) Case study research
 9. Interview is a:
 a) Research tool
 b) Types of Research
 c) Techniques of data collection
 d) Statistical Methods

10. The full form of DOAJ
a) Digital Open Access Journal	b) Directory of Open Access Journals
c) On the open access journal	d) None of these

Q. 2 Answer the following in short (Any 2) (30)

1. What is research? Explain its characteristics?
2. Explain the definition of a case study and its characteristics.
3. Define research design and explain its types?

Q. 3 Answer the following in detail (Any 2) (40)

1. Explain the origins of hypothesis and discuss the different types of hypothesis.
2. Explain Historical research method?
3. What is an interview? Explain its features and types?

Q. 4 Write Short notes (Any 2) (20)

1. Pie chart and bar chart (with example)
2. Style manual
3. Delphi technique
